

Språkhjørnet

«Polhøgda»

Vi nærmer oss Nansen-året (2011), og UDpostens Språkhjørne er med på notene.

Polhøyde 1

Fridtjof Nansens hjem på Lysaker – hvor FNI nå holder til – heter som alle vet **Polhøgda**. Men hva betyr egentlig dette flotte men likefullt forunderlige navnet?

For å finne ut hvilken breddegrad man befant seg på, målte man i gamle dager solhøyden (det gjør man i prinsippet fortsatt). Og det vanlige norske ordet for breddegrad – dvs. solhøyden i forhold til nærmeste pol-punkt (nord eller syd) – var *polhøyde*. Dette ordet, brukt i denne betydning, kan fortsatt avleses på det soluret som står plassert ute i haven ved innkjørselen til Frogner Hovedgård aka Oslo Bymuseum.

Men de brave borgere av det 19. århundres Kristiania ville knapt ha vært seg selv om de ikke også hadde brukt ordet polhøyde om en viss type høye drinker (eau de vie + selters) som på denne tid var kommet på moten. At betegnelsen polhøyde senere ble avløst av *pijotter*, som igjen ble

avløst av *longdrink*, senere også *highball*, inntil ingen i våre dager lenger vet hva man taler om (rusbrus blir aldri det samme), kan man velge å beklage eller ei. Vi forlater derfor dette temaet til fordel for Fridtjof Nansen.

I årene 1898–1902 lot Nansen bygge sitt prangende nye hjem. Da det stod ferdig, innbød han sine stedlige venner (den såkalte «Lysaker-kretsen») på krympfest, noe som viste seg aldeles mislykket da det enorme byggverket slett ikke lot seg krympe. Men det ble satt til livs et betydelig antall polhøyder.

Og så hadde det seg slik at Nansen spurte sine venner hva han skulle kalle denne sin fine nye eiendom. – «Hva med *Polhøyden*?» foreslo svogeren Emil Nicolaysen – tydelig inspirert og rort av sitt store inntak av samme fluidum.

Nansen stilte seg ikke helt avvisende, men mente at det ikke klang tilstrekkelig norsk-norsk. – «Da får det i så fall bli *Polhøgda*», fastslo proprietæren.

Og slik ble det.

OGS.

Polhøyde 2

Polhøyde 3

